

16

St. med. nr. 8.

(1925)

Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

Utenriksdepartementets innstilling av 23de januar 1925, som er bifalt ved kongelig resolusjon av samme dag.

(Foredratt av statsminister Joh. Ludw. Mowinckel.)

Foranlediget ved en tvist som var oppstått mellom den norske og den britiske regjering i anledning av opbringelsen i 1911 av en britisk trawler («Lord Roberts») som hadde fisket ulovlig i Varangerfjorden, tilstillet den britiske sendemann den 22de august 1913 daværende utenriksminister Ihlen en note, hvori han på vegne av sin regjering bragte i forslag en midlertidig ordning med hensyn til sjøterritoriets utstrekning, som forutsattes å skulle gjelde inntil en alminnelig internasjonal avtale om landenes sjøterritorier kunde bli avsluttet, og som lot urørt de prinsipper som de to regjeringer hver på sin side fastholdt. Den britiske regjering vilde i tilfelle advare britiske fiskefartøier mot å fiske i Varangerfjorden innenfor linjen Kibergnes—Grænse Jakobselv og i nogen del av Vestfjorden. Til gjengjeld skulde den norske regjering gi en tilsvarende advarsel til norske fiskefartøier om ikke å fiske i de farvann langs den britiske kyst, hvor visse fiskemetoder er forbudt for britiske fartøier. Ennvidere skulde den norske regjering forplikte sig til ikke å forulempe britiske fartøier som fisker langs den norske kyst innenfor en avstand av 4 nautiske mil, men utenfor 3-milsgrensen, med undtagelse av Varangerfjorden og Vestfjorden.

Den norske regjering svarte i en note av 29de november 1913 at den ikke så sig i stand til ved en midlertidig ordning å gjøre en endring i Norges århundrer gamle lovgivning som i sin bestemmelse om 4 milsgrensen var nøie knyttet til landets behov, og henstillet til den britiske regjering at den — inntil spørsmålet kunde bli endelig løst, eller ialfall inntil videre — skulde advare britiske fiskefartøier mot å fiske innenfor den norske 4 milsgrense.

Da verdenskrigen kom blev spørsmålet stillet i bero.

Imidlertid er spørsmålet påny kommet op i forbindelse med det gjenoptatte trawlerfiske. I de senere år er en rekke fremmede trawlere blitt opbragt for ulovlig fiske særlig utenfor Øst-Finnmarks kyst. Den britiske sendemann har protestert mot flere opbringelser av britiske trawlere, og Storbritannia har atter tatt op det spørsmål som blev reist i 1913.

I en skrivelse av 29de mars 1924 foreslog den britiske minister på vegne av sin regjering, at der mellom den norske og den britiske regjering skulde innledes drøftelser for — i påvente av en internasjonal konferanse — å søke opnådd gjensidig forståelse angående sjøterritoriets utstrekning på

basis av at den norske regjering innskrenker sig til å hevde en territorialgrense av 3 nautiske mil, men til gjengjeld får anerkjent som norsk sjøterritorium visse store fjorde, særlig Vestfjorden og Varangerfjorden. Der skulde i tilfelle ikke slutes nogen formell overenskomst om spørsmålet, men kun en uformell avtale.

Samtidig ønsker den britiske regjering drøftet spørsmålet om inngåelse av en lignende avtale, hvorved det forbyr norske trawlere adgang til visse områder ved den skotske kyst, hvor det allerede nu er forbudt britiske trawlere å drive fiske.

En oversettelse av den britiske note av 29de mars 1924 finnes blandt bilagene til nærværende meddelelse (se bilag 1).

Det vil bemerkes at den siste britiske henvendelse er meget i overensstemmelse med henvendelsen av 1913. Dog tales der nu om en uttrykkelig anerkjendelse av Varangerfjorden og Vestfjorden som norsk sjøterritorium.

Utenriksdepartementet hadde allerede nogen tid før den britiske henvendelse tatt skritt til å få tilveiebragt en redegjørelse angående de spørsmål som står i forbindelse med den britiske regjeringens forslag. Handelsdepartementet hadde allerede i 1913 optatt til utredning hvilke fiskeriinteresser der knytter sig til området mellom 3 og 4 nautiske mil og hadde latt Fiskeridirektøren foreta de nødvendige befaringer og undersøkelser langs hele kysten for å tilveiebringe materiale til bedømmelse av spørsmålet.

Også de øvrige interesserte departementer, Justisdepartementet og Forsvarsdepartementet, blev anmodet om å avgi uttalelse i saken.

I et møte for lukkede dører i august måned ifjor redegjorde statsminister Mowinkel for dette spørsmål og uttalte bl. a. at man måtte gå frem med den største varsomhet og forsiktighet, men ikke helt avvise det britiske ønske om å komme til en løsning. Han bebudet nedsettelse av en ganske liten komité, bestående av på dette område innsiktsfulde menn, som bl. a. hadde kontakt med de norske fiskere, kjendte deres kår og livsvilkår og nød deres tillid — for

sammen med tilsvarende folk fra engelsk side å drøfte dette spørsmål om en modus vivendi, som måtte gjøres i former som ikke foregrep vår stilling, når spørsmålet i sin tid løstes internasjonalt.

I anledning av statsministerens redegjørelse fremholdt de to daværende Finnmarksrepresentanter, Bugge og Hagb. Lund, betydningen av at der treffes effektive forholdsregler til beskyttelse mot trawling av fiskeriene innenfor 4-milsgrensen, og at der ikke måtte gis avkald på den for Finnmarkskystens vedkommende.

Efter forhandlinger mellom Utenriksdepartementet og den herværende britiske legasjon blev man enig om fra hver side å opnevne en liten komité av sakkyndige til å foreta foreløbige helt uforbindende drøftelser om begge lands sjøterritorier, særlig i forbindelse med trawling og kystfiskeriene.

Ved kgl. resolusjon av 7de november 1924 blev følgende herrer opnevnt som medlemmer av den norske komité:

Professor, dr. phil. Johan Hjort, formann, byråchef i Utenriksdepartementet, dr. jur. Helge Klæstad og byråchef i Handelsdepartementet, Ragnvald Walnum.

Komitéen blev bemyndiget til å søke sakkyndig bistand ved innkaldelse av representanter fra den praktiske fiskeribedrift fra de distrikter som er interessert i utfaldet av forhandlingene.

Ved kgl. resolusjon av 7de november 1924 blev likeledes fastsatt følgende instruks for den norske komité ved drøftelsene i Oslo:

«Komitéen bør under sine forhandlinger med den britiske komité redegjøre for og begrunne det norske standpunkt med hensyn til sjøterritoriets utstrekning på grunnlag av det foreliggende materiale, bl. a.: «Innstilling I av 29de februar 1912 fra Sjøgrensekommisjonen av 1911. Den almindelige del».

Forhandlingene skal ha til hensikt å skaffe en almindelig orientering om i hvilken utstrekning der er utsikt til å få norsk synspunkt og norske interesser anerkjent av den britiske regjering.

Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

Under forhandlingene bør komitéen forsåvidt den juridiske side av saken angår redegjøre for de norske statshandlinger og administrative foranstaltninger som bygger på en sjøgrense trukket én geografisk mil fra kysten eller ytterste skjær.

Forsåvidt fiskeriene angår bør komitéen fremheve den interesse som den norske fiskeribefolkning har i å kunne fortsette sitt gjennom århundrer på bestemte banker og grunner drevne virke.

I denne forbindelse bør optas til drøftelse spørsmålet om en særskilt fiskerigrense langs hele eller deler av vår kyst. Likeledes en overenskomst om en regulering av fisket, som beskytter de norske driftsmåter særlig overfor trawlfisket.

Den annen viktige oppgave, nemlig å opnå anerkjennelse for de norske fjorde som territorialområde bør sees i sammenheng med overveielser over prinsippene for optrekning av grunnlinjer for sjøterritoriet.

Komitéen bør fremholde overfor de britiske forhandlere, at forhandlingene ikke i nogen henseende prejudiserer det standpunkt Norge hevder.

Det er en selvfølge at regjeringen ikke bindes ved forhandlingene.»

De 2 komitéers drøftelser fant sted i Oslo fra 2nen—12te desember 1924. Der henvises til den norske komités beretning (se bilag 2), som er avgitt den 12te januar d. å. og til de under forhandlingene opsatte protokoller, hvorav avtrykk følger som bilag til nærværende meddelelse (se bilag 3).

Saken er for tiden under behandling av Regjeringen.

Utenriksdepartementet som har oversendt beretningen til uttalelse av Forsvars-, Justis- og Handelsdepartementet, forbeholder sig å inngå med nytt foredrag såsnart saken er blitt nærmere utredet. Det vil foreslå at Stortinget foreløbig gjøres bekjent med resultatet av de stedfundne drøftelser og tillater sig derfor å

innstille:

At gjenpart av Utenriksdepartementets foredrag av 23de januar 1925 med bilag angående drøftelsene i Oslo den 2nen—12te desember 1924 mellem de fra norsk og britisk side opnevnte komitéer av sakkyn-dige vedrørende sjøterritoriet, tilstilles Stortinget.»

Bilag 1. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

Bilag 1.

Øversettelse.

Herr Utenriksminister.

Jeg har den ære å underrette Deres Ekscellense om at Hans Majestets Regjering i nogen tid har beskjeftiget sig med de motstridende krav som for tiden foreligger mellom den nevnte Regjering og den Kongelige norske Regjering med hensyn til sjøterritoriets rette utstrekning.

2. I betraktning av den forståelse som blev istandbragt mellom Hans Majestets Regjering og Sovjetregjeringen under den korrespondanse som fant sted tidlig på sommeren ifjor, vil det antagelig hverken være mulig eller ønskelig å utsette på ubestemt tid innkaldelsen av en internasjonal konferanse til drøftelse av sjøgrense-spørsmålet i dets helhet. På en hvilkensomhelst sådan konferanse vil den britiske og den norske regjerings synsmåter, særlig likeoverfor Rusland, være identiske forsåvidt som begge regjeringer bekjemper det russiske krav på en tolv-mils grense. Hans Majestets Regjering har, som Deres Ekscellense formentlig er opmerksom på, istandbragt en *modus vivendi* med Sovjetregjeringen, i henhold til hvilken britiske fartøier fisker uantastet inntil tremilsgrensen; men en endelig ordning av dette vanskelige spørsmål er utsatt for å avgjøres av den internasjonale konferanse.

3. Såvidt man vet, er nordmennene, som ikke har istandbragt nogen sådan *modus vivendi*, ennog mer interessert i en tilfredsstillende ordning av dette spørsmål enn Hans Majestets Regjering. Det forekommer derfor Hans Majestets Regjering at det, bortsett fra de fordele som med nødvendighet vilde opnåes ved en tidlig ordning av det omtvistede spørsmål mellom den norske og den britiske regjering, måtte være ønskelig at begge regjeringer, om mulig, kommer til forståelse forut for den internasjonale konferanse,

Britiske Legasjon, Kristiania 29de mars 1924.

for således å sikre at deres synsmåter og hensikter blir helt identiske.

4. Med dette mål for øie foreslår Hans Majestets Regjering at man skal søke å komme til en gjensidig forståelse på det grunnlag, at Den norske Regjering ikke vil kreve et bredere belte enn tre nautiske mil for sitt sjøterritorium, og at visse store fjorder eller bukter, særlig Vestfjorden og Varangerfjorden, anerkjennes som hørende til Norges territorium. I såfall skulde der i fremtiden ikke gjøres noget forsøk på f. eks. å gripe forstyrrende inn overfor fiskefartøier utenfor tremilsgrensen, og det skulde ikke tillates fremmede fartøier å fiske i de to nevnte fjorde.

5. Den norske Regjering er utvilsomt opmerksom på, at hans Majestets Regjering har funnet det nødvendig å lukke visse områder rundt den skotske kyst for trawlere under britisk flagg. Hans Majestets Regjering håber at Den norske Regjering, i betraktning av den meget store inrømmelse som er gjort overfor Den norske Regjering ved de forslag som inneholdes i ovennevnte punkt 4, også vil være villig til gå med på en særskilt overenskomst med Hans Majestets Regjering som pålegger trawlere under norsk flagg de samme innskrenkninger i det nevnte område som er pålagt britiske trawlere.

6. Jeg har den ære å tilføie at det ikke er Hans Majestets Regjerings hensikt å foreslå nogen formel overenskomst, med kun en uformel ordning, bygget på ovennevnte forslag, som jeg er bemyndiget til å drøfte med Deres Ekscellense, såfremt Den norske Regjering måtte være tilbøielig til å gå inn på sådanne drøftelser.

Jeg benytter denne anledning, herr Utenriksminister, til å fornye overfor Dem forsikringen om min utmerkede høiaktelse.

(s.) *F. O. Lindley.*

Bilag 2.**Beretning fra Sjøgrensekomitéen av 7de november 1924 angående drøftelsene i Oslo 2nen—12te desember 1924 med den britiske komité vedrørende sjøterritoriet, særlig med henblikk på kystfiskeriene og trawlingen.**

Den norske komité blev opnevnt ved kgl. res. av 7de november 1924 og bestod av:
Professor, dr. phil. Johan Hjort, formann.

Byråchef i Utenriksdepartementet, dr. jur. Helge Klæstad.

Byråchef i Handelsdepartementet, Ragnvald Walnum.

Som komiteens sekretær fungerte sekretær i Utenriksdepartementet, Ingv. Smith-Kielland.

Den britiske komité bestod av:

Ekspedisjonschef i det britiske Landbruks- og Fiskeriministerium, H. G. Maurice.

Kommandør i den britiske Marine H. P. Douglas.

Som kartteknisk assistent hos sistnevnte fungerte kapteinløytnant A. T. Gould og som sekretær for den britiske komité første-sekretær ved den britiske legasjon i Oslo E. M. B. Ingram.

Efter forslag fra britisk side skulde drøftelsene påbegynnes i Oslo den 17de november 1924 og den norske komité gikk derfor straks efter sin opnevning igang med forberedelsene overensstemmende med den ved kgl. res. av 7de november fastsatte instruks. Den britiske komités ankomst blev imidlertid utskutt, således at drøftelsene mellom de to komitéer først kunde påbegynnes den 2nen desember 1924.

For at komitéen under forberedelsene og under drøftelsene med den britiske komité skulde ha best mulig kjennskap til fiskernes vilkår på de deler av kysten som der særlig blev spørsmål om, innkaltes efter konferanse med Handelsdepartementet og fylkesmannen i Finnmark, fisker I. O. Grøttum som sakkyndig ved behandlingen av

spørsmål vedrørende Finnmark. Dessuten tilkaltes fiskerikonsulent Thor Iversen, som i dette spesielle øiemed har foretatt befaringer og undersøkelser langs hele vår kyst, for som sakkyndig å bistå komitéen både under forberedelsene og under møtene sammen med den britiske komité.

Under behandlingen av den sjømilitære side av spørsmålet blev kommandørkaptein Petersen av Kommanderende Admiral stillet til komitéens disposisjon som sakkyndig.

Kartteknisk og hydrografisk bistand blev ydet komitéen av marinekapteinene Askim og Gløersen.

Komitéen utarbeidet og lot trykke et kortfattet memorandum på engelsk over de norske synspunkter med hensyn til sjøterritoriet og de viktigste interesser som knytter sig til dette. Dette memorandum, som hadde titlen: «De viktigste kjennsgjæringer vedrørende Norges sjøterritorium», blev fremlagt i fellesmøtet med den britiske komité den 3dje desember 1924. Komitéens formann gav samtidig i et foredrag med lysbilleder en oversikt over dets innhold. En norsk utgave av nevnte memorandum vedlegges nærværende beretning (se særskilt bilag).

Den britiske komité hadde dessuten på forhånd fått sig tilsendt 1ste del av Sjøgrensekomisjonens innstilling av 1912 og dr. jur. Thv. Boyes skrift om samme emne, fremlagt på International Law Associations møte i Stockholm i september 1924.

Forinnen de 2 komitéer begynte sine drøftelser enedes de om følgende beslutning:

«De 2 representerte regjeringer er ikke i nogen henseende bundet av hvad komitéene eller deres medlemmer måtte anføre eller bli enig om i løpet av drøftelsene. Heller ikke skal disse drøftelser eller den omstendighet at de overhodet finner sted i nogen som helst henseende prejudisere det nuværende norske standpunkt forsåvidt angår utstrek-

Bilag 2. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

ningen av Norges sjøterritorium eller med hensyn til andre spørsmål i forbindelse med territoriale farvann. Dette gjelder naturligvis også med hensyn til det britiske synspunkt.»

Fra britisk side uttaltes i anledning av det norske memorandum at komitéene ikke burde drøfte sakens juridiske side, da den britiske komité ikke hadde nogen juridisk ekspert. Den britiske komité og den britiske regjering hadde visstnok fullt kjennskap til de juridiske argumenter som var fremsatt av den norske komité og var oppmerksom på at motargumenter kunde anføres imot dem, men den britiske komité var hverken skikket eller bemyndiget til å gjøre det. Den kjennsgjerning blev dog ikke bestridt at Norge gjennom et langt tidsrum hadde krevet og etter beste evne hevdet en fire-mils territorialgrense.

De to medlemmer av den britiske komité redegjorde derefter kortelig for det britiske syn på saken hvorunder det britiske standpunkt med hensyn til 3-milsgrensen blev begrundet. Oversettelser av disse redegjørelser er bilagt protokollen over forhandlingene.

Efterat de to komitéer således hadde forklart sine respektive standpunkter, gikk de over til en almindelig diskusjon av saken. Som resultat av denne diskusjon fremgikk det at det britiske standpunkt kunde sammenfattes således:

1. Storbritannia vil ikke kunne godta som forhandlingsgrunnlag en anerkjennelse av en almindelig 4-milsgrense.

2. Storbritannia vil ikke kunne godta en løsning som innebærer anerkjennelse av en 4-mils territorialgrense for fiskeriene langs hele den norske kyst, og en 3-mils territorialgrense for alle andre formål.

3. Storbritannia vil ikke kunne godta en løsning som innebærer anvendelse av en 3-mils territorialgrense for Norge, supplert med en særskilt overenskomst, hvorefter enerett til fiske blir forbeholdt Norge inntil en grense av 4 mil fra kysten.

4. Storbritannia har i prinsippet ingen innvending å gjøre mot en ordning som innebærer anvendelse av en 3-mils territorial-

grense for Norge, supplert med en særskilt overenskomst, inneholdende særlige bestemmelser i forholdet mellom Norge og Storbritannia om regulering av fisket mellom den nevnte grense og 4-mils grensen langs den hele norske kyst.

5. Før Storbritannia kan gå med på en ordning hvorefter enerett til fisket utenfor den 3-milsgrense som Storbritannia anerkjenner, blir forbeholdt Norge utenfor nogen del av kysten, måtte Storbritannia først føle sig sikker på at de faktiske forhold er så særegne at andre land ikke kan påberope sig ordningen som en precedens for dem. De kjennsgjerninger som således måtte bli å undersøke, kunde innbefatte hensyn av historisk, social, geografisk og bedriftsmessig art.

Forinnen man gikk over til nærmere å undersøke i hvilken utstrekning de norske fiskeriinteresser kunde sikres på grunnlag av de ordninger som var antydnet i forannevnte punkter 4 og 5 uttalte den norske komité at der ifølge dens opfatning var et tredje alternativ som likeledes kunde bli gjenstand for drøftelse. Dette alternativ bestod i at man skulde søke å nå til en modus vivendi som gikk ut på at hverken Norge eller Storbritannia opga sitt nuværende standpunkt med hensyn til utstrekningen av Norges sjøterritorium, men at de to parter blev enig om en ordning av forholdene på de deler av kysten hvor der hadde vært konflikt angående fiskeriinteresser, mens spørsmål av prinsipiell art skulde reserveres.

Den britiske komité noterte sig denne uttalelse.

Den norske komité kom senere under drøftelsene tilbake til dette alternativ. Den britiske komité fremholdt imidlertid, at den umulig kunde akseptere en sådan løsning. Det blev fremhevet at den eneste hensikt med komitéens nærvær i Oslo var å undersøke enhver utvei som kunde forlike Norges antagelse av 3-milsgrensen, således som den defineres av Storbritannia, med en beskyttelse av de norske fiskeres interesser, som Storbritannia hadde den varmeste sympati og beundring for. Prinsippet om en 3-mils

Bilag 2. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

territorialgrense var av vital betydning for Storbritannia, og ingen løsning, som ikke var basert herpå, vilde være mulig. Den britiske komité var videre fast overbevist om at dette prinsipp var det eneste, som var helt overensstemmende med Norges interesser som en stor sjøfarende nasjon.

Ved denne første del av forhandlingene hadde man fått en bekreftelse på, hvad man på forhånd hadde måttet vente sig efter korrespondansen mellem Utenriksdepartementet og den herværende britiske sendemann, nemlig at en overenskomst med Storbritannia angående norsk sjøterritorium alene kunde bygges på følgende forutsetninger:

at Storbritannia anerkjente samtlige norske fjorder som norsk sjøterritorium,

at Norge utenfor fjordene og kysten begrenset sitt territorium til et 3-milsbelte optrukket — ihvertfall i store trekk efter de samme regler som Storbritannia selv anvender for sitt eget sjøterritorium, og endelig

at varetagelsen av norske fiskeri-interesser utenfor et sådant definert sjøterritorium måtte skje gjennom en særlig overenskomst, som innførte ganske spesielle bestemmelser for den beskyttelse av de norske kystfiskerier, som ansåes å være allermest påkrevet.

Forinnen man fra norsk side kunde overse rekkevidden og verdien for norske interesser av et slikt forhandlingsgrunnlag var det åpenbart av største betydning først og fremst å få optrukket på karter over den hele kyst, hvorledes det sjøterritorium, som således kunde anerkjennes fra britisk side, vilde vise sig å være i detaljer og i sammenligning med det hittil fra norsk side hevdede territorium. I dette øiemed og for å klarlegge saken blev der av den britiske komités kartkyndige medlemmer med den største beredvillighet utført det betydelige arbeide å optrekke efter deres beste skjønn den nevnte grense for fjorder og 3-mils beltet langs hele Norges kyst således som de antok at grensen vilde bli anerkjent fra britisk side. På de samme karter blev der da av fiskerikonsulent Iversen og marinekaptein

Askim, efterat særlig samtykke dertil var innhentet fra Utenriksdepartementet, optrukket linjer for det hittil hevdede sjøterritorium. Man bygget herunder mest mulig på de prinsipper og betegnelser som fremgår av de kongelige resolusjoner for sjøterritoriet utenfor Møres kyst av 16de oktober 1869 og 9de september 1889.

Dernæst gjaldt det fra norsk side å klarlegge de viktigste fiskeriinteresser i kystfarvannene, som hittil i større eller mindre grad har vært ansett som beskyttet ved det nuværende sjøterritorium. Man anså det herunder av betydning i størst mulig grad å imøtekomme den henstilling, som var rettet fra den britiske komité, nemlig å angi kravene på en så spesiell og saklig måte, at det som eventuelt måtte bli avtalt ikke kunde brukes som almindelig presedens for fiskerier i andre farvann.

I overensstemmelse med det vedlagte memorandum av 3dje desember 1924 fant man å burde begrense sig utelukkende til slike fiskerier, som finner sted langs havbunnen. For andre fiskerier — som for eksempel sildefiskeriene — vil i tilfelle av at vanskeligheter skulde opstå, meget kunne utrettes ved ordensregler for selve fisket. Således har man som bekjent allerede forlenget ordnet slike forhold for Nordsjøen gjennom Nordsjø-konvensjonen av 1882. Hvad det fremfor alt gjaldt, antokes å være å beskytte de store torskefiskerier i kystfarvannene. Disse fiskerier finner sted under stor tilstrømning av fiskere til begrensede havområder, hvor der langs bunnen utsettes liner og garn efter bestemte regler. Det er klart at dette tildels flere hundre år gamle arbeidssystem er helt uforlikelig med anvendelsen på samme havområde av slepende redskaper som trawl og at det derfor måtte være den viktigste av alle opgaver å sikre at kollisjoner ikke kunde opstå på disse områder i fremtiden.

Den norske komité er visstnok fullt opmerksom på — og den britiske komité var også i stor utstrekning klar over — at når kollisjoner hittil praktisk talt ikke har forekommet utenfor et i forhold til kystens lengde mindre begrenset område (nemlig i

Bilag 2. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

Øst-Finnmark) så skyldes dette fremforalt den omstendighet, at torskefiske i norsk kystfarvann for det meste drives på hård bunn, hvor anvendelsen av trawl er en umulighet.

Imidlertid må man også være oppmerksom på, at der i trawlfisket har funnet sted en utvikling i retning av en stigende anvendelse av trawlen på hård bunn. Der er i det øiemed gjort en rekke viktige oppfinnelser, og når den norske komité har vært stillet overfor den oppgave for en lang fremtid å søke å sikre de norske kystfiskeriers uforstyrrede utøvelse, så har man ikke turdet se bort fra den mulighet, at fremtiden kan bringe forandringer i fangstmåter, som vil kunne forstyrre den nuværende norske driftsmåte. Fra dette synspunkt anså man det viktig — netop nu før spørsmålet har meldt sig og det derfor vil være lettere å komme til enighet — å få utarbeidet en oversikt over de havområder, innenfor kystfarvannene, hvor det måtte ansees særlig ønskelig å utestenge slepende redskaper som f. eks. trawl. Og det er klart at disse områder i store trekk måtte falle sammen med de plasser, hvor der fra gammel tid årvisst har funnet sted stor tilstrømning av folk under torskefiske og hvor de slepende redskaper derfor, om de kunde anvendes, vilde forårsake de største forstyrrelser. Man antok at et sådant saklig tilpasset system av lukkede områder vilde kunne skape den tilstrekkelige sikkerhetsfølelse hos fiskerbefolkningen.

Fra dette synspunkt søkte man å utarbeide en oversikt over netop de felter, hvor torskefisket finner sted i kystfarvannene, uansett spørsmålet om der i nær fremtid kunde ventes å ville utvikle sig noget trawlfiske der.

Det fulgte logisk av hele denne tankegang, at man alene kunde kreve trawlfiske forbudt på disse områder i den del av året, da torskefisket finner sted. Dette vil for fisket av gytende tosk (skrei) si månedene januar, februar, mars og april, og dette skreifiske foregår som bekjent i større målestokk på strekningen fra Bremanger (Kalvåg) i syd til Sørøen (Breiviken) i nord. Komitéen har på de forannevnte karter an-

gitt de felter, hvor der på denne strekning av kysten foregår den viktigste tilstrømning av fiskere og dermed de største fiskerier. Man gjør oppmerksom på, at man her har søkt å gjennomføre en viss begrensning for i det hele å kunne opnå en tilslutning fra den britiske komités side.

Nordost for Breivik på Sørøen har torskefisket en annen karakter. Det store torskefiske er her ikke skreifiske men «Finnmarksfiske». Den store tilstrømning av fiskere skjer her i månedene mars, april, mai og juni, og særlig er det i mai og juni at flåten drar ut fra land over kystbankene mot eggen og lenger ut. En konsekvent gjennomførelse av det samme slags krav som for skreifisket vilde her føre til kravet om forbud mot trawling ut til 100 favnerkurven i de nevnte 4 vårmåneder. Dette vilde også visstnok med forholdsvis letthet ha vunnet tilslutning hos den britiske komité; dens uttalelser tyder herpå. Imidlertid fant man også å burde varetta hensynet til den fastboende befolkning, som særlig har følt de fremmede trawleres virksomhet generende for dem under de mørke høstmåneder. Og da dette spørsmål i hvert fall for tiden er det mest aktuelle bestemte man sig til å sette mest inn på i hvert fall å opnå en ordning så nær op til den nuværende som mulig for Øst-Finnmarks vedkommende. Den nærmere redegjørelse for forhandlingene herom fremgår av det følgende og av den vedlagte fellesprotokoll for møtene. Man vil imidlertid ikke undlate å fremheve, at enhver ordning her selvfølgelig beror på et effektivt opsyn og på den sikkerhet i optreden og handledyktighet som en klar og bestemt overenskomst vil gi et sådant opsyn.

Hvad angår trawlfisket under det store Finnmarksfiske i vårmånedene er der hittil ikke forekommet kollisjoner med fremmede trawlere på denne tid av året. Dette fiske foregår i den lyse årstid, hvor kollisjoner lettere undgås mellom forskjellige slags redskaper enn i de mørke høstmåneder.

Komitéen har i det foregående kortelig utviklet de prinsipper som har vært befulgt ved utarbeidelsen av de vedlagte karter både

Bilag 2. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

forsåvidt angår sjøterritoriet som de avsatte områder, hvor trawlfiske foreslås forbudt.

Kartene angir altså for det første den britiske komité's foreløbige optrekning av grensene for Norges sjøterritorium, hvori inngår territoriale fjorder eller bukter; forutsetningen fra britisk side er at Norge aksepterer 3-milsgrensen således som denne er definert av Storbritannia.

For det annet angir kartene resultatet av komitéenes undersøkelser med hensyn til en foreløbig avgrensning utenfor den ovennevnte grense av havområder, innen hvilke der ved overenskomst mellom Norge og Storbritannia kunde istandbringes en ordning som tar sikte på å beskytte de norske fiskeres interesser i bestemte årstider. Sistnevnte områder som således foreløbig var valgt til overveielse som beskyttede områder for fiske, blev avmerket på kartene overensstemmende med forslag som blev fremsatt av den norske komité.

Den britiske komité ga under disse undersøkelser en skriftlig meddelelse om de prinsipper som fra britisk side befølges ved optrekningen av 3-milsgrensen. En oversettelse av denne meddelelse hitsettes:

«Almindelig prinsipp.

Tre-milsgrensen er innhyllingskurven (enveloppen) for alle de cirkler med tre nautiske mils radius, hvis centrer er beliggende i lavvannslinjen. Den er i almindelighet en sammenhengende linje med uregelmessig og varierende krumning og følger kystens buktninger.

Særlige prinsipper.

a) Utenfor bukter som ved innløpet har en mindre bredde enn seks nautiske mil, er tremilsgrensen en rett linje parallell med og tre nautiske mil fra en rett linje trukket tvers over innløpet til en sådan bukt.

b) I visse undtagelsestilfeller kan det prinsipp som er omtalt under a) også gis anvendelse på bukter eller andre havområder som delvis er innesluttet av land og hvis bredde ved innløpet overstiger seks mil. Sådanne områder betegnes «territoriale innløp» («territorial inlets»),

Bemerkninger til de ovenfor benyttede uttrykk.

1) «Innhyllingskurven» (enveloppen) er et matematisk uttrykk og betegner en kurve som danner en felles tangent til et antall andre kurver, som er optrukket overensstemmende med et bestemt prinsipp. I det spesielle tilfelle med tre-mils grensen er tre-mils cirklenes innhyllingskurve (envelope) en jevn kurve, sålenge lavvannslinjen er en jevn linje; hvis lavvannslinjen er innskåret blir innhyllingskurven (enveloppen) en rekke korte buer med tre-mils radius.

Utgangslinjen for tre-milsgrensen er lavvannslinjen på fastlandet og på alle øer som er egnet til bruk eller beboelse.

Uttrykket «bukta» benyttes for å betegne en utpreget innbøining av kystlinjen som har en tydelig konfigurasjon bestemt ved ness (headlands). Det område som ligger mellom slike ness (headlands) betegnes som buktens innløp.»

Resultatene av komitéenes undersøkelser blev opsatt i tabeller som vedlegges protokollen over møtene.

I disse tabeller er for det første anført den britiske komité's foreløbige angivelse av grensene for de norske fjorder og øvrige farvann hvis anerkjennelse som territoriale innløp den britiske komité var villig til å forelegge for sin regjering til overveielse under de foran angitte forutsetninger. Der er med andre ord angitt de grunnlinjer hvorfra grensen for det norske sjøterritorium vilde bli trukket i 3 nautiske mils avstand hvis den britiske påstand angående 3-milsgrensen for sjøterritoriet blev godtatt av Norge. Dette innebærer at Storbritannia som en undtagelse fra sitt prinsipp anerkjenner norske fjorder som territoriale farvann, deriblandt Varangerfjorden og Vestfjorden i deres fulle utstrekning.

For det annet er der i tabellene anført den foreløbige angivelse av de områder innen hvilke der ved overenskomst mellom de to land måtte kunne treffes bestemmelser til beskyttelse av norske fiskeres interesser visse tider av året. Dette spørsmål var den britiske komité villig til under de foran an-

Bilag 2. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

gitte forutsetninger og såfremt ikke annet var nevnt, å forelegge for sin regjering til overveielse.

For Finnmarkskystens vedkommende blev der fra norsk side først fremholdt at der forsåvidt Øst-Finnmark angikk måtte treffes bestemmelser som

1. hele året rundt utelukket britiske trawlere fra befaringsområdet mellom kysten og en linje trukket 1 nautisk mil utenfor 3-mils territorialgrensen således som denne er definert av Storbritannia og

2. i månedene mars, april, mai og juni utelukket britiske trawlere fra området mellom kysten og 100-favners kurven, således som denne er avmerket på kartet.

Den britiske komité var imidlertid bare villig til å henstille til sin regjering å overveie muligheten av å treffe bestemmelser som utelukket britiske trawlere i månedene mars, april, mai og juni fra det ovenfor under punkt 1 angitte område.

Da den norske komité under drøftelsene tillå territoriets fjerde mil en meget stor betydning når det gjaldt å beskytte de norske fiskeres interesser langs Øst-Finnmarks kyst, fremsatte den et alternativt forslag som gikk ut på at dersom den britiske komité kunde gå med på å henstille til sin regjering å overveie bestemmelser angående utelukkelse av britiske trawlere fra Øst-Finnmarks kyst hele året rundt inntil en linje trukket 1 nautisk mil utenfor 3-mils territorialgrensen, således som denne er definert av Storbritannia, vilde den norske komité være villig til å trekke tilbake sine fremførte ønsker om særskilte bestemmelser vedrørende resten av Finnmarks og Troms' kyst inntil det område utenfor Senjen som nærmere er angitt nedenfor.

Angående dette forslag uttalte den britiske komité at den foretrakk en ordning med regulering av fisket visse tider av året da der forekommer særlige tilstrømninger av fiskere, nemlig i månedene mars, april, mai og juni. Den vilde imidlertid ikke avvise den norske komités forslag som ubrukelig, men var villig til å forelegge for den britiske regjering til overveielse spørsmålet om avsluttelse av en overenskomst mellom

Storbritannia og Norge, hvorved britiske trawlere hele året igjennem blev utelukket fra et område langs hele Øst-Finnmarks kyst, inntil 1 nautisk mil utenfor 3-mils territorialgrensen.

Den britiske komité var dessuten villig til å bringe i forslag at der blev avsluttet en avtale mellom Norge og Storbritannia, hvorved regulerende bestemmelser, svarende til dem som er inntatt i Nordsjøkonvensjonen, kunde komme til anvendelse forsåvidt angikk hele den norske kyst nordenfor 61° n. br.

For Vest-Finnmarks og Troms' fylkes vedkommende, inntil bankene utenfor Senjen, fremholdt den norske komité fra først av ønskeligheten av at der blev truffet bestemmelser som i månedene mars, april, mai og juni utelukket britiske trawlere fra området mellom kysten og den på kartet avmerkede 100-favners kurve. Dette ønske blev imidlertid som foran anført senere trukket tilbake.

Den norske komité fremholdt videre ønskeligheten av at der med hensyn til Malangsgrunnen og Svendsgrunnen utenfor Senjen, blev truffet bestemmelser som i gytetiden for skrei — nemlig i månedene januar, februar, mars, april — utelukket britiske trawlere fra et på kart 321 nærmere angitt område. Den britiske komité gikk med på å rette henstilling til sin regjering herom.

Med hensyn til kysten utenfor Vesterålen og Lofoten blev der av den norske komité uttalt at der burde treffes bestemmelser som

1. i månedene januar, februar, mars og april utelukket britiske trawlere fra området på Vesterålsbanken, som foreløbig blev angitt som liggende innenfor en linje som blev trukket op på kart 311,

2. i månedene januar, februar, mars og april utelukke britiske trawlere fra et område innenfor en sirkel med en radius av 10 nautiske mil fra Skomvær fyr.

Den britiske komité var villig til å rette henstilling til sin regjering om å overveie det i punkt 1 anførte. Den var videre villig til å henstille til sin regjering å over-

Bilag 2. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

veie muligheten av å treffe bestemmelser som i det tidsrum det fra norsk side var uttalt ønske om, utelukket britiske trawlere fra det under ovenstående punkt 2 nærmere angitte område, men uttalte som sin mening, at det måtte være tilstrekkelig at bestemmelsene bare omfattet månedene mars og april.

Forsåvidt angår kysten utenfor Nordland og Trøndelag blev der av den norske komité fremholdt at der burde treffes bestemmelser som i månedene januar, februar, mars og april utelukket britiske trawlere fra følgende områder:

innenfor en sirkel med en radius av 10 nautiske mil fra det sydligste fyr på Træna,

innenfor en sirkel med en radius av 9 nautiske mil fra Sklinna fyr,

innenfor en sirkel med en radius av 10 nautiske mil fra Nordøene fyr, og

mellem $64^{\circ} 15' n.$ og $63^{\circ} 14' n.$ br fra et område mellom kysten og en linje trukket 2 nautiske mil utenfor 3-mils grensen således som denne er definert av Storbritannia.

Med hensyn til fiskeplassene utenfor Mørkekysten blev der av den norske komité fremholdt at der burde treffes bestemmelser som i månedene januar, februar, mars og april utelukket britiske trawlere innenfor et område som blev angitt på kartene 218, 216 og 214.

De samme bestemmelser forutsattes truffet for Kalvågområdet hvis foreløbige begrensning blev angitt på kart 212.

Den britiske komité var villig til å henstille til sin regjering å overveie muligheten av å treffe bestemmelser som ovenfor anført.

Med hensyn til kysten sønnenfor 61° nordlig bredde inntil linjen fra Lindesnes til Hanstholm (d. v. s. innenfor de områder som omfattes av Nordsjøkonvensjonen) blev der fra britisk side uttalt, at der på disse karter ikke fantes nogen fjord som i munningen var mer enn 10 mil bred.

Med hensyn til Oslofjorden og de farvann som førte inn til den, således som vist på kart nr. 317, var den norske komité av den opfatning, at de farvann som var angitt på dette kart, skulde

reserveres for ytterligere overveielse under eventuelle senere forhandlinger mellom Norge og Storbritannia angående sjøterritoriet.

Efter at denne detaljerte gjennomgåelse av kartene over den norske kyst var foretatt, vendte den norske komité tilbake til det foran under gjengivelsen av det britiske standpunkt omhandlede punkt 5 og bad om å få angitt den britiske komités synspunkt forsåvidt angikk muligheten for at Storbritannia kunde gå med på at Norge beholdt eneretten til fiske i visse områder langs den norske kyst. Fra britisk side blev hertil uttalt at omenn den britiske komité vilde foretrekke ikke å diskutere dette spørsmål, kunde den dog ikke utelukke det helt fra drøftelse. Den britiske komité hadde alltid erkjent at den vilde foretrekke en løsning som medførte regulering av fisket i visse årstider. Hvis Norge imidlertid insisterte på å beholde eneretten til fisket i et eller annet område, måtte den minne den norske komité om at Storbritannia for det første vilde forlange å bli helt overbevist om, at forholdene og omstendighetene i de angjeldende områder var av en sådan spesiell natur, at en sådan ordning ikke kunde bli påberopt av andre land som en presedens for en almindelig praksis; og for det annet gjorde den oppmerksom på at hvis et sådant forlangende blev oprettholdt vilde dette forholdsmessig forringe sannsynligheten for at Storbritannia vilde gå med på Norges krav forsåvidt angikk andre områder langs kysten.

Den norske komité kom derefter tilbake til det under gjengivelse av den britiske komités standpunkt omhandlede punkt 4 som gikk ut på, at Storbritannia i prinsippet ingen innvending hadde å gjøre mot en ordning som innebar anvendelse av en 3-mils territorialgrense for Norge, supplert med en særskilt overenskomst inneholdende særlige bestemmelser i forholdet mellom Norge og Storbritannia om regulering av fisket mellom den nevnte grense og 4-milsgrensen langs hele den norske kyst.

Bilag 2. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

Komitéen spurte om en løsning på dette grunnlag vilde være mulig nu, efter at forholdene vedrørende de norske fiskerier langs hele kysten var blitt gjennomgått i enkelthetene.

Den britiske komité uttalte at, om enn der ikke i prinsippet var noget å innvende mot en sådan løsning ved overenskomst, vilde muligheten av dens gjennomførelse dog være avhengig av at der langs hele kysten eksisterte sådanne forhold som kunde gjøre den berettiget. Forannevnte gjennomgåelse hadde imidlertid vist, at en sådan ensartethet i forholdene ikke kunde påberopes for hele kystens vedkommende, men at det kun var i enkelte områder, at omstendighetene hjemlet særlige regulerende bestemmelser.

Den norske komité spurte derefter hvorvidt den britiske komité — såfremt der blev sluttet en overenskomst med Storbritannia som innebar Norges anerkjennelse i enhver henseende av 3-mils territorialgrensen således som denne er definert av Storbritannia — anså det for å være i Storbritannias interesse, at en lignende ordning med Norge også blev godtatt av andre nasjoner. Fra britisk side blev svart, at det naturligvis vilde være til Storbritannias fordel at de samme vilkår som de som gjaldt for britiske fiskere langs den norske kyst blev gjeldende for andre nasjoners fiskere. Samtidig henleddes den norske komités oppmerksomhet på at Storbritannia, medmindre der kunde anføres sådanne helt særegne forhold, som nevnt i punkt 5 under gjengivelsen av den britiske komités standpunkt — ved å gå med på å overveie sådanne ordninger til fordel for Norge, løp den risiko at disse ordninger kunde bli benyttet av andre nasjoner som en presens for å forlange lignende indrømmelser med hensyn til sine kyster.

Den norske komité spurte, hvorvidt en eventuell overenskomst med Storbritannia på nogensomhelst måte vilde forandre forholdene mellom Norge og andre land med hensyn til spørsmålet om utstrekningen av de norske territoriale farvann; med andre

ord hvorvidt det vilde være i overensstemmelse med nevnte overenskomst, at Norge overfor andre land oprettholder status quo før avsluttelsen av en sådan overenskomst. Som svar paa dette spørsmål anførte den britiske komité, at efter dens mening var det vesentlige grunnlag for nærværende drøftelser, at Norge godtar prinsippet om 3-milsgrensen for territorial juridisksjon som et almindelig anvendt prinsipp.

Derpå blev fra norsk side reist spørsmålet om, hvorvidt istandbringelsen av en særlig ordning mellom Norge og Storbritannia vedrørende de heromhandlede spørsmål vilde berøre Norges stilling med hensyn til håndhevelsen av dets toll-love utenfor 3-milsgrensen for sjøterritoriet således som denne er definert av Storbritannia. Den britiske komité ønsket ikke å uttale sig angående dette spørsmål og anførte at det efter dens opfatning ikke vedkom de nuværende drøftelser, og at det iethvertfall var et spørsmål av juridisk og ikke av faktisk art.

Ennvidere blev der fra norsk side pekt på de problemer som står i forbindelse med gjennomførelsen av de bestemmelser som man måtte komme overens om, med hensyn til regulering av fisket innen visse områder på Norges kyst utenfor 3-milsgrensen for sjøterritoriet således som denne er definert av Storbritannia. Den britiske komité anså disse problemer mere egnet for drøftelse efter at man var nådd til enighet om arten av de ordninger som skulde treffes.

Den norske komité henledet oppmerksomheten på den situasjon, som i sin tid kunde opstå i tilfelle av at der blev sluttet en opsigelig avtale mellom de to land, hvorved Norge gikk med på 3-milsgrensen, og hvori der blev truffet visse regulerende bestemmelser for fisket. Norge vilde efter komitéens mening komme i en meget uheldig stilling ved en sådan overenskomsts ophør. Den britiske komité var fullt oppmerksom på de vanskeligheter, som vilde følge av en sådan eventualitet men var av den mening at spørsmålet bare kunde be-

Bilag 2. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

handles av de interesserte regjeringer og at det først vilde bli aktuelt, når en sådan overenskomst skulde utarbeides.

Komitéene blev i sitt siste møte den 12te desember 1924 enig om følgende resumé av de viktigste spørsmål som har vært gjenstand for drøftelse:

«1. Innledningsvis behandledes muligheten av å nå til overenskomst som ikke vilde medføre endring av det norske standpunkt med hensyn til utstrekningen av sjøterritoriet, men det blev gjort klart at der ikke var nogen mulighet for en avtale på dette grunnlag.

2. Komitéene gikk derpå over til å undersøke mulige rettningslinjer for en overenskomst på grunnlag av Norges antagelse av 3-milsgrensen for sjøterritoriet, således som denne defineres av Storbritannia, tillike med Storbritannias anerkjennelse av de norske fjorde og visse andre lukkede farvann som hørende til Norges territoriale jurisdiksjon, og fastsettelse av særlige områder innen hvilke der ved overenskomst mellom de 2 land skulde ydes norske fiskerierinteresser beskyttelse, med særlig henblikk på trawleres virksomhet.

3. I denne hensikt foretok komitéene en detaljert undersøkelse av forholdene vedrørende de norske fiskerier på alle dele av den norske kyst og av karter som var særskilt utarbeidet for å angi:

- a. grensen for sjøterritoriet således som denne defineres av Storbritannia,
- b. grunnlinjer for fjorder og andre lukkede farvann som foreløbig er blitt godkjent som hørende til Norges territoriale jurisdiksjon,
- c. norske grenser for sjøterritoriet fastsatt ved kgl. resolusjoner, hvor sådanne er gjeldende, og annetsteds fastsatt tilnærmelsesvis, efter samme prinsipper som i de nevnte kgl. resolusjoner,

d. de områder, hvor de viktigste skrelfiskerier foregår.

Resultatene av disse undersøkelser foreligger detaljert i bilaget til protokollen for det 9de møte; i forbindelse hermed henvises til avsnitt 4 i protokollen for det 10de møte.

4. Det spørsmål blev derpå reist hvorvidt man kunde istandbringe en modus vivendi, hvorved der, uten at der blev foregrepet noget med hensyn til de to lands standpunkt vedrørende grensen for sjøterritoriet, ved gjensidig overenskomst kunde ydes beskyttelse for norske fiskerier efter de ovenfor antydede prinsipper. Det viste sig, at der ikke var nogen mulighet for overenskomst på dette grunnlag.

5. Idet komitéene antok at den eneste fremgangsmåte, som gav nogen mulighet for at man kunde komme til en forståelse, var den som er angitt i ovenstående avsnitt 2, var de opmerksomme på den kjenngjerning at det vilde være nødvendig å overveie den følge som en hvilkensomhelst overenskomst på dette grunnlag kunde antas å ville ha på Norges forhold til andre makter. Ennskjønt komitéene fullt ut erkjente viktigheten av dette spørsmål, blev de dog enig om at spørsmål av denne art skulde stilles i bero for å overveies av regjeringene når dertil blev anledning.

6. I overenstemmelse hermed blev komitéene enig om å forelegge protokollene over møtene for de respektive regjeringer, idet der særlig henvises til bilaget til protokollen for 9de møte og avsnitt 4 i protokollen for 10de møte hvori er antydnet de linjer efter hvilke det vilde være ønskelig å foreta den videre undersøkelse av mulighetene for en overenskomst.»

Fellesprotokollene over møtene mellom de 2 komitéer med bilag og karter samt den norske komitées protokoll over dens sær-møter vedlegges.

Oslo, den 12te januar 1925.

Johan Hjort.
formann.

Helge Klæstad.

Ragnv. Walnum.

Ingv. Smith-Kielland.

Bilag 3.**Protokollene over drøftelsene i Oslo 2den—12te desember 1924.***1ste møte*

avholdtes tirsdag den 2den desember kl. 5—6 em. i Stortinget. Tilstede var fra norsk side:

Dr. Johan Hjort, formann,
Dr. Helge Klæstad,
Byråchef Ragnv. Walnum
og som sekretær: Ingv. Smith-Kielland.

Tilstede var fra engelsk side:

H. G. Maurice,
Captain H. P. Douglas
og Lieutn. Commander A. T. Gould
og som sekretær E. M. B. Ingram.

Dr. Hjort åpnet forhandlingene ved på vegne av den norske regjering å henvende nogen velkomstord til den britiske komité, som blev besvart på tilsvarende måte av Mr. Maurice på vegne av det britiske landbruk- og fiskeriministerium og av Captain Douglas på vegne av Admiralitetet.

Komitéene gik derefter over til valg av leder av forhandlingene, og det blev enstemmig efter forslag av Mr. Maurice besluttet at Dr. Hjort skulde presidere ved møtene.

Det blev besluttet at der ikke skulde optas stenografisk referat og at de to sekretærer efter hvert møte skulde forberede en protokoll angående de spørsmål som var blitt drøftet og de formuleringer eller beslutninger som man måtte være blitt enig om. Det blev ennvidere bestemt at der ikke skulde gis nogen meddelelse til pressen undtagen i form av kommunikéer, som på forhånd var blitt godtatt av komitéene.

Efter forslag av Dr. Hjort blev det besluttet at fiskerikonsulent Thor Iversen, tidligere fører av «Michael Sars», skulde gis adgang til møtene når hans tilstedeværelse blev ønsket av den norske komité, undtagen når spørsmål av politisk art var under drøftelse.

Man enedes likeledes om en tidsinn- deling for de fremtidige møter.

Mr. Maurice spurte om den norske komité kunde tilveiebringe karter som angav de norske krav med hensyn til sjøområdet langs hele den norske kyst. Det blev be-

sluttet at Dr. Hjort skulde rådspørre sine kolleger, før han endelig besvarte spørsmålet.

Johan Hjort. Henry G. Maurice.

2net møte

avholdtes onsdag den 3dje desember 1924 kl. 10 fm. i Stortinget.

Tilstede var de samme som ved første møte.

Et memorandum vedrørende «De viktigste kjennsgjerninger angående Norges sjøterritorium» blev utdelt til komitéenes medlemmer og formannen holdt et foredrag vedrørende de viktigste punkter i dette memorandum som vedlægges nærværende protokoll.

Protokollen fra første møte blev vedtatt og komitéene utsatte sine forhandlinger til 4de desember kl. 10, for at den britiske komité kunde få anledning til å studere den fremlagte redegjørelse i dens enkeltheter.

Johan Hjort. Henry G. Maurice.

3dje møte

avholdtes 4de desember kl. 10 fm. i Stortinget.

Tilstede var de samme som tidligere.

Komitéene godkjente først protokollen for 2net møte.

Efter forslag av dr. Hjort vedtok man følgende forslag:

«De to representerte regjeringer er ikke i nogen henseende bundet av hvad komitéene eller deres medlemmer måtte anføre eller bli enig om i løpet av drøftelsene. Heller ikke skal disse drøftelser eller den omstendighet at de overhodet finner sted i nogensomhelst henseende prejudisere det nuværende norske standpunkt forsåvidt angår utstrekningen av Norges sjøterritorium eller med hensyn til andre spørsmål i forbindelse med territoriale farvann. Dette gjelder naturligvis også med hensyn til det britiske synspunkt».

Idet dr. Hjort henviste til det norske memorandum av 3dje desember og til de to dokumenter som allerede var sendt den britiske komité i London (1ste del av Sjø-

Bilag 3. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

grensekommisjonens rapport av 1912 og dr. Boyes skrift om samme emne fremlagt i Stockholm i september 1924), bad han den engelske komité om å uttale sin mening om det norske standpunkt således som dette fremgikk av de nevnte dokumenter.

Mr. Maurice uttalte i sitt svar den britiske komité's takk for den klare fremstilling i disse dokumenter av kjennsgjeringene i den norske sak, men fremholdt at der ikke var tilveiebragt karter over alle dele av den norske kyst som angav de grenser som krevdes av Norge. Han anmodet dernæst om at komitéene ikke måtte drøfte sakens juridiske side, da den britiske komité ikke hadde nogen juridisk ekspert. Idet Mr. Maurice foreslog denne fremgangsmåte, fremholdt han at den britiske komité og den britiske regjering hadde fullt kjennskap til de juridiske argumenter som var fremsatt av den norske komité og var opmerksom på at motargumenter kunde anføres imot dem, men han og hans kolleger var hverken skikket eller bemyndiget til å gjøre det. Han bestred dog ikke den kjennsgjering at Norge gjennom et langt tidsrum hadde krevet og etter beste eyne hevdet en fire-mils territorialgrense.

Mr. Maurice bad videre om at den britiske komité måtte få tilladelse til å fremholde sitt syn. Da de blev anmodet herom avgav Mr. Maurice og captain Douglas korte redegjørelser hvorav et resumé er gjengitt i bilaget til protokollen for dette møte.

Efterat de to komitéer således hadde forklart sine respektive standpunkter, gikk de over til en almindelig diskusjon av saken, Som resultat av denne diskusjon fremgikk det at det britiske standpunkt kan sammenfattes således:

1. Storbritannia vil ikke kunne godta som forhandlingsgrunnlag en anerkjennelse av en almindelig 4-milsgrense.
2. Storbritannia vil ikke kunne godta en løsning som innebærer anerkjennelse av en 4-mils territorialgrense for fiskeriene langs hele den norske kyst, og en 3-mils territorialgrense for alle andre formål.
3. Storbritannia vil ikke kunne godta en løsning som innebærer anvendelse av en

3-mils territorialgrense for Norge, supplert med en særskilt overenskomst hvorefter enerett til fiske blir forbeholdt Norge inntil en grense av 4-mil fra kysten.

4. Storbritannia har i prinsippet ingen innvending å gjøre mot en ordning som innebærer anvendelse av en 3-mils territorialgrense for Norge, supplert med en særskilt overenskomst, inneholdende særlige bestemmelser i forholdet mellom Norge og Storbritannia om regulering av fisket mellom den nevnte grense og 4-mils grensen langs den hele norske kyst.
5. Før Storbritannia kan gå med på en ordning hvorefter enerett til fisket utenfor den 3-mils-grense som Storbritannia anerkjenner, blir forbeholdt Norge utenfor nogen del av kysten, måtte Storbritannia først føle sig sikker på at de faktiske forhold er så særegne at andre land ikke kan påberope sig ordningen som en presedens for dem. De kjennsgjeringer som således måtte bli å undersøke, kunde innbefatte hensyn av historisk, social, geografisk og bedriftsmessig art.

Johan Hjort. Henry G. Maurice.

Oversettelse.

Bilag til protokollen for 3dje møte.

Mr. Maurice foreslog at han, når den britiske komité's standpunkt skulde fremholdes, selv talte om fisket og til en viss grad om sakens almindelige maritime side, mens captain Douglas vilde fremholde det britiske admiralitets synsmåter.

Mr. Maurice fremholdt for det første at såfremt disse forhandlinger skulde føre til noget resultat måtte man undersøke kjennsgjeringene og ikke de juridiske teorier, idet det var de kjennsgjeringer som berørte de norske og britiske fiskeres vitale behov som hadde betydning for saken. Han var tilbøielig til å tro at britiske trawleres virksomhet hittil hadde skadet norske fiskeres interesser. Dersom det blev påstått, således som det på visse punkter syntes å være

Bilag 3. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

blitt antydnet i det fremlagte memorandum og i dr. Hjorts foredrag, at trawlingen virkelig hadde angrepet fiskebestanden alvorlig, eller at der var alvorlig grunn til å tro at den vilde gjøre det, så var det en kjennsgjerning som angikk ikke bare de norske fiskeres interesser, men også de britiske fiskere som trawlet utenfor Norges kyst. Den mest tilfredsstillende måte å ordne en sak av denne art på turde i så fall være, at man først foretok fullstendige undersøkelser, og derefter traf forholdsregler til beskyttelse av fiskebestanden, i form av en konvensjon som var bindende ikke bare for Norge og Storbritannia, men for ethvert annet land, hvis fiskere besøker eller sannsynligvis kommer til å besøke disse farvann.

Det vilde være umulig for Storbritannia å gå med på en ordning som medførte en særbehandling av norske fiskere med mindre dette kunde begrunnes med kjennsgjerninger av så egenartet karakter, at ordningen ikke kunde påberopes som presedens overfor de videre interesser som Storbritannia søkte å vareta. På grunn av de britiske trawleres utbredte virksomhet var det uundgåelig at Storbritannia fra tid til annen kunde finne sig foranlediget til å drøfte med andre land retten til fisket utenfor disse landes kyster. For øieblikket stod Storbritannia overfor et krav fra den regjering som for øieblikket innehar makten i Russland om enerett til fisket inntil en avstand av 12 nautiske mil fra kysten og overfor forslag fra den danske regjering om utvidelse av fiskerigrensen rundt Island og Færøene. Norge hadde viktige interesser å vareta på Murmanskysten og var også interessert i de islandske fiskerier. Og om Norge ikke i øieblikket deltok i fisket utenfor Færøene var det lett å tenke sig at så kunde bli tilfelle i fremtiden. Hvis Storbritannia gikk med på en ordning med Norge som innebar anerkjennelse av eneretten for dette land til fiske utenfor den almindelige territorialgrense som var anerkjent av alle de viktige sjøfartsnasjoner, bare med undtagelse av Norge, vilde det være særdeles vanskelig for Storbritannia å avvise krav av lignende art fra andre land, bl. a. fra de ovenfor

nevnte. Og hvis Storbritannia gav etter overfor disse land, vilde det være vanskelig for Norge ikke å anse forholdet som bindende for sig. Det var i prinsippet ingen forskjell på det norske krav på 4 mil og det russiske på 12 mil eller på et hvilket som helst annet krav som måtte bli fremsatt utover den almindelig anerkjente regel. Det vilde sikkert være bedre om to fiskeridrivende nasjoner som Storbritannia og Norge kunde bli enige om å følge den politikk som etter den sikreste beregning i det lange løp vilde imøtekomme begges interesser.

Den britiske komité var av den oppfatning at den ved å insistere på en almindelig anerkjennelse av 3-mils-grensen og ved å avvise enhver utvidelse av særjurisdiksjon i en hvilken som helst henseende, arbeidet ikke alene for Storbritannias og det Britiske Rikes interesser, men også for Norges og andre lands, som var i en lignende stilling. Dette var det britiske synspunkt i sin almindelighet, og Fiskeridepartementet som han representerte, hadde alltid for øie ved behandlingen av fiskerispørsmål at prinsippet om bevarelsen av den størst mulige frihet på havet var av den mest avgjørende betydning.

Derefter redegjorde captain Douglas for saken sett fra det britiske Admiralitets synspunkt og talte ut fra hensynet til det Britiske Rike. Han begynte med å peke på, hvordan Norge under den store krig hadde vist i hvilken retning landets sympatier gikk.

Han hevdet at Storbritannia's eneste mål var å sikre havets frihet for alle sjøfarende. Han påviste hvordan Storbritannia med sine Dominions og som den største sjømakt hadde anerkjent prinsippet om en 3-mils-grense, skjønt Storbritannia, i likhet med Norge, i tidligere tider hadde nedlagt påstand om et langt videre herredømme til sjøs.

Han pekte på at admiralitetet først og fremst så på spørsmålet om sjøterritoriet som et spørsmål om makt til sjøs, og at denne side av saken var den aller viktigste, fordi sikringen av en hvilken som helst nasjons samlede maritime interesser måtte stå og falle med spørsmålet om, hvorvidt den

Bilag 3. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

var istand til å utøve den tilstrekkelige makt tilsjøs til å forsvare disse interesser eller hvorvidt den kunde få hjelp av en forbunds-felle som var istand til å gjøre det.

Han ønsket å fremheve at Storbritannia ikke ønsket 3-mils-grensen for å trenge inn på andre lands sjøområder — der var intet sådant egoistisk motiv —, men den var absolutt nødvendig for selve dets eksistens.

Han uttalte videre at det Britiske Rike strakte sig over hele verden og sannsynligvis omfattet flere eiendommeligheter ved kystlinjene og konfigurasjonen, flere forskjelligeartede kommersielle interesser og flere slags fiskerier enn nogen annen nasjons territorium på jordkloden; og allikevel hadde det vært mulig for alle de land hvorav riket bestod, å følge en felles politikk med hensyn til sjøterritoriet i hele riket. Han ga en kort oversikt over denne politikk og sluttet med å fremheve at grunnlaget for denne felles-politikk for Storbritannia, dets kolonier og dominions var ønsket om å skaffe sig den størst mulige sjømakt for å kunne bruke den så virksomt som mulig, såvel til eget forsvar som til hjelp og beskyttelse for de mindre nasjoner.

4de møte

avholdtes 5te desember 1924 kl. 10 fm. i Stortinget. Tilstede var de samme som tidligere og fiskerikonsulent Thor Iversen.

Man vedtok protokollen for tredje møte.

Dr. Hjort spurte til å begynde med om han hadde rett, når han antok at drøftelsen av spørsmålet hvorvidt Storbritannia vilde kunne akseptere en løsning som innebar en godtagelse av fire-milsgrensen, nu var ført så langt frem som det for tiden med fordel kunde gjøres. Den britiske komité erklærte sig enig i denne antagelse.

Dr. Hjort foreslog derefter at man skulde undersøke i hvilken utstrekning de norske fiskeriinteresser kunde sikres på grunnlag av de ordninger som var antydnet i punktene 4 og 5 i slutten av protokollen for tredje møte. Forinnen man begynte på dette,

vilde han imidlertid uttale at der ifølge hans og kans kollegers opfatning var et tredje alternativ som likeledes kunde bli gjenstand for drøftelse. Dette alternativ som kunde ansees bygget på begge komitéers ønske om å nå til en modus vivendi gikk ut på at hverken Norge eller Storbritannia skulde opgi sitt nuværende standpunkt med hensyn til utstrekningen av Norges sjøterritorium, men at man skulde gjøre et forsøk på å opnå en ordning anvendelig på de dele av kysten hvor der hadde vært en konflikt angående fiskeriinteresser, mens spørsmål av prinsipiell art skulde reserveres.

Den britiske komité noterte sig denne uttalelse. Dr. Hjort uttalte videre at skjønt den norske komité var av den opfatning at en sådan løsning av spørsmålet var mulig, var den for tiden beredt til å fortsette drøftelsene på grunnlag av de to ovennevnte forslag, idet den forbeholdt sig å komme tilbake til dette tredje alternativ senere.

Dr. Hjort gikk derefter over til å forklare særegenhetene ved den norske fiskeribedrift utenfor Mørekysten som et typisk eksempel på den sammenstilling av egenartede vilkår som karakteriserer denne bedrift utenfor hele Norges vestkyst helt op til Lofoten.

Efter at man hadde gjennomgått kartene over den nevnte kyststrekning og drøftet enkeltheter vedrørende spørsmålet, besluttet man at møtet skulde utsettes for at den britisk komité kunde utarbeide karter over dette område som viste:

1. tre-mils territorialgrensen efter britisk opfatning.
2. fire-mils territorialgrensen efter samme opfatning.
3. de norske territorialgrenser således som de er fastsatt ved kgl. resolusjoner, hvor sådanne gjelder.
4. såvidt mulig, med kaptein Iversens bistand, kjennsgjeringene med hensyn til fiskets art og utstrekning til forskjellige tider av året.

Den britiske komités hensikt med å utarbeide disse karter var ikke på nogen måte å binde den norske regjering, men bare ved hjelp av en grafisk fremstilling av alle vik-

Bilag 8. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoret.

tige kjennsgjæringer og forhold som kunde komme i betraktning, å lette den følgende diskusjon om muligheten av en eller annen gjensidig eller internasjonal ordning.

Efter en kort avbrytelse blev drøftelsen av disse karter fortsatt om eftermiddagen.

Johan Hjort. Henry G. Maurice.

5te møte

avholdtes 6te desember 1924 kl. 10,30 fm. i Stortinget. Tilstede var de samme som ved 4de møte.

Man vedtok protokollen for 4de møte.

Man fortsatte gjennomgåelsen av de av den britiske komité utarbeidede karter for Mørekysten, særlig med henblikk på muligheten av en eventuell overenskomst enten vedrørende dette distrikt, eller på tilsvarende måte, andre distrikter, hvorved trawlere kunde utelukkes visse måneder av året fra særskilte områder utenfor denne kyst.

Johan Hjort. Henry G. Maurice.

6te møte

avholdtes den 6te desember 1924 kl. 5 em. i Stortinget. Tilstede var de samme som i forrige møte.

Protokollen for 5te møte blev vedtatt.

Komitéene fortsatte drøftelsen av de karter som var utarbeidet av den britiske komité.

Johan Hjort. Henry G. Maurice.

7de møte

avholdtes den 8de desember 1924 kl. 11 fm. i Stortinget. Tilstede var de samme som ved 6te møte.

Man vedtok protokollen for 6te møte.

Komitéene gjennomgikk i detalj karter over den norske kyst nord for Møre, som var blitt utarbeidet av den britiske komité med kaptein Iversens bistand.

Efter et kort ophold om eftermiddagen gjenoptok komitéene studiet av disse karter.

Johan Hjort. Henry G. Maurice.

8de møte

avholdtes den 9de desember 1924 kl. 10,30 fm. i Stortinget. Tilstede var de samme som

ved 7de møte med undtagelse av hr. Walnum.

Man vedtok protokollen for 7de møte.

Komitéene fortsatte studiet av de karter som er behandlet i protokollene for de to siste møter.

Disse karter blev påny gjennomgått på det nøieste i den hensikt at de to komitéer kunde fremsette forslag som kunde forelegges deres respektive regjeringer til overveielse, idet begge komitéer fremhevet at det ikke måtte forutsettes at de vilde anbefale sine regjeringer nogetsomhelst forslag som de påtok sig å oversende til dem.

Hvert kart blev først undersøkt med henblikk på den britiske komités foreløbige definisjon av Norges sjøterritorium, innbefattet territoriale fjorde eller bukter, på grunnlag av at Norge aksepterer 3-milsgrensen således som denne er definert av Storbritannia; for det annet med henblikk på den foreløbige avgrensning av havområder utenfor den ovennevnte grense, innen hvilke områder ordninger angående beskyttelse av de norske fiskeres interesser til bestemte tider kunde bli anvendt ifølge overenskomst mellom Norge og Storbritannia.

De sistnevnte områder som således foreløbig var valgt til overveielse som beskyttede områder for fiske, blev avmerket på kartene overensstemmende med forslag som blev fremsatt av den norske komité.

Johan Hjort. Henry G. Maurice.

9de møte

avholdtes den 10de desember 1924, kl. 10,15 fm. i Stortinget. Tilstede var de samme som ved 7de møte.

Protokollen fra 8de møte blev diskutert og forbeholdt for senere rettelser.

Begge komitéer fortsatte og avsluttet den fornyede undersøkelse av kartene over den norske kyst efter samme prinsipper som anført i protokollen for 8de møte.

Enkelthetene angående de foreløbige difinisjoner og avgrensninger som var drøftet under diskusjonen i dette og det 8de møte, er inntatt i bilaget til denne protokoll.

Johan Hjort. Henry G. Maurice.

Bilag 3. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

Bilag til protokollen for
9de møte.

Under de drøftelser som har funnet sted i løpet av 8de og 9de møte, er der gjort en del foreløbige definisjoner og opptrukket en del foreløbige grenser, hvilket materiale nedenfor er angitt i tabellform.

I kolonne «A» er anført den britiske komité's foreløbige angivelse av grensene for de norske fjorde og andre farvann, hvis anerkjennelse som territoriale innløp den britiske komité var villig til å forelegge for sin regjering til overveielse, under de i protokollen for 8de møte anførte omstendigheter. De linjer som forener de i serier nummererte punkter 1 . . . 1, 2 . . . 2 etc. på de forskjellige kart, angir de grunnlinjer, hvorfra grensen for det norske sjøterritorium vilde bli trukket i 3 nautiske mils avstand, hvis den britiske påstand angående 3-milsgrensen for sjøterritoriet blev godtatt av Norge.

I kolonne «B» er anført den foreløbige angivelse av de områder, hvorom den britiske komité var villig til under omstendigheter som er anført i protokollen for 8de møte og såfremt ikke annet er angitt, å forelegge for sin regjering til overveielse, at bestemmelser for beskyttelse av norske

fiskeres interesser i visse omforente årstider, kunde bringes i anvendelse ved overenskomst mellom de to land, hvis den britiske påstand angående 3-milsgrensen for sjøterritoriet blev godkjent av Norge.

Under en senere drøftelse av kartene over Finnmarkskysten fremsatte den norske komité til overveielse for den britiske komité et alternativt forslag til det som er opført i nedenstående tabell. Dette forslag som var bygget på den meget store betydning som den norske komité tillia den fjerde mil når det gjaldt å beskytte fiskerne langs Øst-Finnmarks kyst, gikk ut på, at dersom den britiske komité kunde gå med på å henstille til sin regjering å overveie bestemmelser angående utelukkelse av britiske trawlere fra Øst-Finnmarks kyst hele året rundt inntil en linje trukket 1 nautisk mil utenfor 3-mils territorialgrensen, således som denne er definert av Storbritannia, så vilde den norske komité være villig til å trekke tilbake sine fremførte ønsker om særskilte bestemmelser vedrørende resten av Finnmarks og Troms' kyst ned til det område, som er angitt i tabellen til kart 321.

De nedenfor opstillede tabeller omfatter hele den norske kyst fra den norsk-finske grense til 61° nordlig bredde.

Kart 325.

A.

1 . . . 1.	Varangerfjord.
(Grense-Jakobselv til Kibergnes.)
2 . . . 2.	Persfjord.
3 . . . 3.	Syltefjord.
4 . . . 4.	Sandfjord.
5 . . . 5.	Båsfjord.
6 . . . 6.	Kongsfjord.

B.

Den norske komité insisterte på at der blev truffet bestemmelser som:

1. Hele året rundt utelukket britiske trawlere fra befaring av området mellom kysten og en linje trukket 1 nautisk mil utenfor 3-mils territorialgrensen således som denne er definert av Storbritannia og

2. i månedene mars, april, mai og juni utelukket britiske trawlere fra området mellom kysten og 100-favners kurven, således som denne er avmerket på kartet.

Den britiske komité var på dette trin bare villig til å henstille til sin regjering å overveie muligheten av å treffe bestemmelser som utelukket britiske trawlere i månedene mars, april, mai og juni fra det ovenfor under 1 angitte område.

Bilag 8. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

Kart 324.

A.

- 7 . . . 7. Tanafjord.
- 8 . . . 8. Koifjord.
- 9 . . . 9. Sandfjord.
- 10 . . . 10. Kamøyfjord.
- 11 . . . 11. Makeilfjord.
- 12 . . . 12. Sandfjord.
- 13 . . . 13. Oksefjord.
- 14 . . . 14. Kjøllefjord.
- 15 . . . 15. Laksefjord.
- 16 . . . 16. Porsangerfjord.
- 17 . . . 17. Kamøyfjord.
- 18 . . . 18. Kaldfjord, Risfjord og Vestfjord.

Anm. Den administrative grense mellom Øst- og Vest-Finnmark følger tilnærmelsesvis en linje trukket nordover fra Sværholtklubben.

B.

Forsåvidt angår Øst-Finnmarks område, således som dette er angitt i anmerkningen nederst i kolonne «A», insisterte den norske komité på at der blev truffet bestemmelser svarende til dem som var forlangt for det på kart 325 angitte område.

Den britiske komité fastholdt det standpunkt, som den hadde tatt under behandlingen av kart 325.

Forsåvidt angår Vest-Finnmarks område, således som dette er angitt i anmerkningen nederst i kolonne «A» insisterte den norske komité på at der blev truffet bestemmelser som i månedene mars, april, mai og juni utelukket britiske trawlere fra området mellom kysten og den på kartet avmerkede 100-favners kurve.

Kart 323.

A.

- 19 . . . 19. Knivskjærvik.
- 20 . . . 20. Sandbukt.
- 21 . . . 21. Tufjord.
- 22 . . . 22. Storestappen til Hjelmøy.¹
- 23 . . . 23. Hjelmøy til Ingøy.¹
- 24 . . . 24. Ingøy til Tarhalsen (på Sørøy).¹
- 25 . . . 25. Donnæsfjord.

B.

Den norske komité insisterte på at der blev truffet bestemmelser, som i månedene mars, april, mai og juni utelukket britiske trawlere fra området mellom kysten og den på kartet avmerkede 100-favners kurve.

Kart 322.

A.

- 26 . . . 26. Bølefjord.
- 27 . . . 27. Aafjord.
- 28 . . . 28. Sandfjord.
- 29 . . . 29. Nordvestspissen av Sørøy til Loppen.¹
- 30 . . . 30. Loppen til Arnøy, innbefatter Kvænanfjord.
- 31 . . . 31. Arnøy til Fugløkalven.¹
- 32 . . . 32. Fugløkalven til Vandøy, innbefatter Fugløfjord.

B.

Forsåvidt angår det på dette kart avmerkede område som faller innenfor Vest-Finnmarks grense således som dette er angitt i anmerkningen nederst i kolonne «A», insisterte den norske komité på at der blev truffet bestemmelser, som i månedene mars, april, mai og juni utelukket britiske trawlere fra området mellom kysten og den på kartet avmerkede 100 favners kurve.

Anm. Den administrative grense mellom Vest-Finnmark og Troms følger en linje ut mot havet fra midten av Kvænanfjordens munning.

¹ Under forutsetning av at de således innbefattede farvann anerkjennes som territoriale inuløp.

Bilag 3. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

Kart 321.

A.

- 33 . . . 33. Vandøy til Kvaløy, innbefatter Råsafjord.
 34 . . . 34. Nordvest-spissen av Kvaløy til nordvestspissen av Grøtøy.¹
 35 . . . 35. Mefjord.
 36 . . . 36. Ersfjord og Stensfjord.
 37 . . . 37. Bergsfjord.
 38 . . . 38. Andfjord.

B.

Den norske komité insisterte på at der blev truffet bestemmelser, som i månedene januar, februar, mars og april utelukket britiske trawlere fra det område som foreløbig er angitt som liggende innenfor en linje trukket mellom følgende geografiske punkter:

$$\left. \begin{array}{l} 69^{\circ} 24\frac{1}{2}' N \\ 16^{\circ} 35' \text{Ø} \end{array} \right\} \text{ til } \left. \begin{array}{l} 69^{\circ} 35' N \\ 16^{\circ} 34' \text{Ø} \end{array} \right\} \text{ til}$$

$$\left. \begin{array}{l} 69^{\circ} 44' N \\ 17^{\circ} 38\frac{1}{2}' \text{Ø} \end{array} \right\} \text{ til } \left. \begin{array}{l} 69^{\circ} 54\frac{1}{2}' N \\ 17^{\circ} 20' \text{Ø} \end{array} \right\} \text{ til}$$

$$\left. \begin{array}{l} 70^{\circ} 08' N \\ 18^{\circ} 20' \text{Ø} \end{array} \right\}$$

Kart 311.

A.

- 39 . . . 39. Gavlfjord.
 40 . . . 40. Sørbrakskjær (utenfor Litløy fyr) til Kvalnæs.¹
 41 . . . 41. Elsnaset (på Værøy) til nordvestspissen av Røstøy.²
 42 . . . 42. Skomvær fyr til Kalsholmen fyr.²

B.

Den norske komité insisterte på at der blev truffet bestemmelser som

1. i månedene januar, februar, mars og april utelukket britiske trawlere fra området på Vesterålsbanken, som foreløbig blev angitt som liggende innenfor en linje trukket mellom følgende geografiske punkter:

$$\left. \begin{array}{l} 68^{\circ} 47\frac{1}{2}' N \\ 14^{\circ} 18' \text{Ø} \end{array} \right\} \text{ til } \left. \begin{array}{l} 68^{\circ} 55' N \\ 13^{\circ} 55\frac{1}{2}' \text{Ø} \end{array} \right\} \text{ til}$$

$$\left. \begin{array}{l} 69^{\circ} 16\frac{1}{2}' N \\ 15^{\circ} 09' \text{Ø} \end{array} \right\} \text{ til } \left. \begin{array}{l} 69^{\circ} 09' N \\ 15^{\circ} 30' \text{Ø} \end{array} \right\} \text{ og}$$

2. i månedene januar, februar, mars og april utelukket britiske trawlere fra et område innenfor en sirkel med en radius av 10 nautiske mil fra Skomvær fyr.

Den britiske komité var villig til å henstille til sin regjering å overveie muligheten av å treffe bestemmelser som i det tidsrum det fra norsk side var uttalt ønske om, utelukket britiske trawlere fra det under ovenstående punkt 2 nærmere angitte område, men uttalte som sin mening, at det måtte være tilstrekkelig at bestemmelsene bare omfattet månedene mars og april.

¹ Under forutsetning av at de således innbefattede farvann anerkjennes som territoriale innløp.

² Idet de således innbefattede farvann (nemlig Vestfjorden) anerkjennes som territorielt innløp.

Bilag 3. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

Kart 310.

A.

Den britiske komité fastholdt at inn-skjæringen i sjøterritoriet nordost for Floholmen ikke gav adgang til at man avvek fra den vanlige metode å angi grensen for sjøterritoriet på, men uttalte at dette vilde kunne bli tatt under overveielse i en eventuell fiskeriavtale.

B.

Den norske komité insisterte på at der blev truffet bestemmelser som i månedene januar, februar, mars og april utelukket britiske trawlere

1. fra et område innenfor en cirkel med en radius av 10 nautiske mil fra det sydligste fyr på Træna og

2. fra et område innenfor en cirkel med en radius av 9 nautiske mil fra Sklinna fyr.

Kart 309.

A.

- 43 . . . 43. Nordøene fyr til Ellingråsa fyr, innbefatter Follafjord.
 44 . . . 44. Flessa til Halten, innbefatter Frohavet.¹
 45 . . . 45. Frøyfjord.
 46 . . . 46. Ramsøyfjord.

B.

Den norske komité insisterte på at der blev truffet bestemmelser, som i januar, februar, mars og april utelukket britiske trawlere

1. fra et område innenfor en cirkel med en radius av 10 nautiske mil fra Nordøene fyr og

2. mellom $64^{\circ} 15' N.$ og $63^{\circ} 14' N.$ ² bredde fra et område av 2 nautiske mil utenfor 3-mils grensen således som denne er angitt av Storbritannia.

Karter nr. 218, 216 og 214.

A.

Intet.

B.

Den norske komité insisterte på at der blev truffet bestemmelser som i månedene januar, februar, mars og april utelukket britiske trawlere fra fiskeplassene utenfor Møre, innenfor et område som foreløbig blev angitt som liggende innenfor linjen mellom følgende geografiske punkter:

¹ Idet det er godtgjort at færvannet innenfor linjen mellom disse punkter gir adgang til Trondhjems befestede havn.

² Det her nevnte område fortsetter på kart nr. 218.

Bilag 3. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

63° 14' N. } 7° 19' Ø. }	til	63° 12' N. } 6° 30' Ø. }	til
63° 05½' N. } 6° 11½' Ø. }	til	62° 55½' N. } 6° 26' Ø. }	til
62° 54½' N. } 6° 03½' Ø. }	til	62° 36' N. } 5° 04' Ø. }	til
62° 18½' N. } 5° 04' Ø. }	til	62° 12½' N. } 4° 58' Ø. }	

Kart 212.

A.

Intet.

B.

Den norske komité insisterte på bestemmelser, som i månedene januar, februar, mars og april utelukket britiske trawlere fra Kalvåg-området, hvilket foreløbig blev angitt som liggende innenfor linjen mellem følgende geografiske punkter:

61° 51¾' N. } 4° 43' Ø. }	til	61° 45' N. } 4° 32' Ø. }	til
61° 42' N. } 4° 33½' Ø. }			

Kart 210.

A.

Intet.

B.

Intet.

*Johan Hjort.**Henry G. Maurice.*

10de møte

avholdtes den 10de desember 1924 kl. 5 eftermiddag i Stortinget. Tilstede var de samme som ved foregående møte.

På anmodning om å angi den britiske komités synspunkt forsåvidt angår muligheten for at Storbritannia kunne gå med på, at Norge beholder enerett til fisket i visse områder langs den norske kyst, uttalte Mr. Maurice at, omenn den britiske komité vilde foretrekke ikke å diskutere dette spørsmål, kunde den dog ikke utelukke det helt fra drøftelse. Mr. Maurice og hans kolleger hadde alltid erkjent, at de vilde foretrekke en løsning, som medførte regulering i visse årstider. Hvis Norge imidlertid insisterte

på å beholde eneretten til fisket i et eller annet område, måtte Mr. Maurice minne den norske komité om, at Storbritannia, således som anført i protokollen for 3dje møte, for det første vilde forlange å bli helt overbevist om, at forholdene og omstendighetene i de angjeldende områder var av en sådan spesiell natur, at en sådan ordning ikke kunde bli påberopt av andre land som en presedens for en almindelig praksis; og for det annet varslet han dem om, at hvis de presset dette forlangende frem, så vilde en sådan frengangsmåte forholdsmessig forringe sannsynligheten for at Storbritannia vilde gå med på Norges krav, forsåvidt angikk andre områder langs kysten.

Bilag 3. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

Dr. Hjort kom tilbake til den britiske komités anførsel i protokollen til det 3dje møte, gående ut på, at Storbritannia i prinsippet ingen innvending hadde å gjøre mot en ordning som innebar anvendelse av en 3-mils territorialgrense for Norge, supplert med en særskilt overenskomst inneholdende særlige bestemmelser i forholdet mellom Norge og Storbritannia om regulering av fisket, mellom den nevnte grense og 4-milsgrensen langs hele den norske kyst. Han spurte om en løsning på dette grunnlag vilde være mulig nu, efter at forholdene vedrørende de norske fiskerier langs hele kysten var blitt gjennomgått i enkelthetene. Mr. Maurice uttalte at, omenn der ikke i prinsippet var noget å innvende mot en sådan løsning ved overenskomst, vilde muligheten av dens gjennomførelse dog være avhengig av at der langs hele kysten eksisterte sådanne forhold som kunde gjøre den berettiget. Forannevnte gjennomgåelse hadde imidlertid vist, at en sådan ensartethet i forholdene ikke kunde påberopes for hele kystens vedkommende, men at det kun var i enkelte områder, at omstendighetene hjemlet særlige regulerende bestemmelser.

Dr. Hjort henviste derefter til det tredje alternativ, som var nevnt av den norske komité i protokollen for det fjerde møte, hvorefter hverken Storbritannia eller Norge skulde opgi sitt nuværende standpunkt med hensyn til utstrekningen av Norges sjøterritorium, men at man skulde gjøre et forsøk på å opna en ordning anvendelig på de deler av kysten, hvor der hadde vært en konflikt angående fiskeriinteresser, mens spørsmål av prinsipiell art skulde reserveres. På vegne av den britiske komité fremholdt straks Mr. Maurice, at komitéen umulig kunde akseptere en sådan løsning. Han fremhevet at den eneste hensikt med komitéens nærvær i Kristiania var å undersøke enhver utvei som kunde forlike Norges antagelse av 3-milsgrensen i enhver henseende, således som den defineres av Storbritannia, med en bestyttelse av de norske fiskeres interesser, som Storbritannia hadde den varmeste sympati og beundring for. Prinsippet om en 3-mils territorialgrense var av

vital betydning for Storbritannia, og ingen løsning som ikke var basert herpå, vilde være mulig. Den britiske komité var videre fast overbevist om at dette prinsipp var det eneste, som var helt overensstemmende med Norges interesser som en stor sjøfærende nasjon.

Dr. Hjort spurte derefter om den britiske komités endelige stilling til den norske komités krav med hensyn til Finnmark. Som svar herpå uttalte Mr. Maurice at den britiske komité foretrakk en ordning med regulering for visse årstider i de måneder, da der finnes særlige konsentrasjoner av fiskeriene (nemlig for Øst-Finnmarks vedkommende fra mars til juni, begge måneder innbefattet, således som angitt i fortegnelsen vedrørende kartene nr. 325 og 324 i bilaget til protokollen for det 9de møte.) Ikke desto mindre vilde den britiske komité ikke avvise som ubrukelig det forslag som var fremsatt av den norske komité i fjerde avsnitt av bilaget til samme protokoll.

Den britiske komité var derfor villig til å forelegge for den britiske regjering til overveielse spørsmålet om avsluttelse av overenskomst mellom Storbritannia og Norge, hvorved britiske trawlere hele året igjennem blev utelukket fra et område langs hele Øst-Finnmarks kyst av 1 mil utenfor 3-mils territorialgrensen, således som denne er definert av Storbritannia. Mr. Maurice tilføiet, at den britiske komité dessuten vilde være villig til å bringe i forslag at der blev avsluttet en avtale mellom Norge og Storbritannia, hvorved regulerende bestemmelser, svarende til dem, som er inntatt i Nordsjøkonvensjonen, kunde komme til anvendelse forsåvidt angikk hele den norske kyst nordfor 61° n. br.

Dr. Hjort spurte derefter hvorvidt den britiske komité — såfremt der blev sluttet en overenskomst med Storbritannia som innebar Norges anerkjennelse i enhver henseende av 3-mils territorialgrensen således som denne er definert av Storbritannia — anså det for å være i Storbritannias interesse, at en lignende ordning med Norge også skulde bli godtatt av andre nasjoner. Mr. Maurice svarte, at det naturligvis vilde

Bilag 3. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

være til Storbritannias fordel, at de samme vilkår som de som gjaldt for britiske fiskere langs den norske kyst, blev gjeldende for andre nasjoners fiskere. Samtidig henledet han den norske komité's opmerksomhet på, at Storbritannia — medmindre der kunde anføres sådanne helt særegne forhold som er nevnt i punkt 5 i 6te avsnit i protokollen for 3dje møte — ved å gå med på å overveie sådanne ordninger til fordel for Norge, løp den risiko at disse ordninger kunde bli benyttet av andre nasjoner som en precedens for å forlange lignende innrømmelser med hensyn til sine kyster.

Den norske komité spurte, hvorvidt en eventuell overenskomst med Storbritannia på nogensomhelst måte vilde forandre forholdene mellom Norge og andre land med hensyn til spørsmålet om utstrekningen av de norske territoriale farvann; med andre ord hvorvidt det vilde være i overensstemmelse med nevnte overenskomst, at Norge overfor andre land oprettholder status quo før avsluttelsen av en sådan overenskomst. Som svar på dette spørsmål anførte den britiske komité, at etter dens mening var det vesentlige grunnlag for nærværende drøftelser, at Norge godtar prinsippet om 3-mils grensen for territorial jurisdiksjon som et almindelig anvendt prinsipp.

Derpå blev reist spørsmålet om, hvorvidt istandbringelsen av særlige ordninger mellom Norge og Storbritannia vedrørende de heromhandlede spørsmål vilde berøre Norges stilling med hensyn til håndhevelsen av dets toll-love utenfor 3-milsgrensen for sjøterritoriet således som denne er definert av Storbritannia. Den britiske komité svarte, at dette spørsmål efter dens opfatning ikke vedkom de nuværende drøftelser og at det i ethvertfall var et spørsmål av juridisk og ikke av faktisk art.

Tilsist blev der pekt på de problemer som står i forbindelse med gjennomførelsen av de bestemmelser som man måtte komme overens om, med hensyn til regulering av fisket innen visse områder på Norges kyst utenfor 3-milsgrensen for sjøterritoriet således som denne er definert av Storbritannia. Den britiske komité anså disse pro-

blemer mere egnet for drøftelse efterat man var nådd til enighet om arten av de ordninger som skulde treffes.

Johan Hjort. Henry G. Maurice.

11te møte

avholdtes den 11te desember 1924 kl. 4,30 em. i Stortinget. Tilstede var de samme som ved 10de møte.

Protokollene for 8de og 9de møte blev oplest og vedtatt, likeledes bilaget til protokollen for 9de møte.

Dr. Hjort uttalte den norske komité's takknemlighet for den velvilje som captain Douglas og lieutn. commander Gould hadde vist ved å forklare den britiske metode for definisjonen av 3-mils-grensen for sjøterritoriet og ved å utarbeide de forskjellige karter som var anvendt under drøftelsene.

Videre uttrykte dr. Hjort den norske komité's takknemmelighet for captain Douglas' elskverdige tilbud om å tilstille den norske komité bekreftede kopier av alle de nevnte karter, inneholdende de opplysninger som var gitt i løpet av de forskjellige møter.

Man gjennomgikk derefter de norske karter over Norges kyst sønnenfor 61° nordlig bredde, inntil linjen fra Lindesnes til Hanstholm (d. v. s. innenfor de områder som omfattes av Nordsjøkonvensjonen). Som svar på et spørsmål fra den norske komité uttalte captain Douglas, at på disse karter fantes ikke nogen fjord som i munningen var mere enn 10 mil bred. Med hensyn til Oslofjorden og de farvann som førte inn til den, således som vist på kart nr. 317, var den norske komité av den opfatning, at de farvann som var angitt på dette kart, skulde reserveres for ytterligere overveieelse under eventuelle senere forhandlinger mellom Norge og Storbritannia angående sjøterritoriet.

Tilsist henledet den norske komité opmerksomheten på den situasjon som i sin tid kunde opstå, i tilfelle av at en opsigelig avtale skulde bli sluttet mellom de to land, hvorved Norge antok 3-mils-grensen for sjøterritoriet således som denne defineres av Storbritannia, tillike med visse regulerende

Bilag 3. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

bestemmelser for fisket. Komitéen fremholdt hvilken uheldig stilling Norge vilde komme i ved en sådan overenskomsts ophør. Mr. Maurice uttalte, at den britiske komité var fullt opmerksom på de vanskeligheter som vilde følge av en sådan eventualitet, men var av den mening at spørsmålet bare kunde behandles av de interesserte regjeringer og at det bare vilde bli aktuelt, såfremt og når en sådan overenskomst skulde avfattes.

Johan Hjort. Henry G. Maurice.

12te møte

avholdtes den 12te desember 1924, kl. 1 em. i Stortinget. Tilstede var de samme som ved 11te møte.

Protokollene for 10de og 11te møte blev oplest og vedtatt.

Følgende tekst til kommuniqué blev vedtatt for å tilstilles pressen:

«De norske og britiske komitéer som har vært samlet i Kristiania i dagene fra 2den til 12te desember for å drøfte spørsmålet om territoriale farvann, med særlig henblikk på kystfiskeriene og trawling, har holdt 12 møter.

Det blev ved begynnelsen av møtene bragt på det rene, at ingen av komitéene hadde myndighet til å binde sin regjering, og at det meste de kunde gjøre var å forelegge sine respektive regjeringer til drøftelse forslag, fremsatt fra begge sider, til bileggelse av deres motstridende opfatninger og interesser.

Det var likeledes fullstendig på det rene at intet av de to land, ved å innlate sig på disse drøftelser eller ved noget av det som var anført under dem, hadde opgitt sitt standpunkt med hensyn til utstrekningen av sjøterritoriet.

De to komitéer vil nu avgi innberetning til sine respektive regjeringer som det vil tilkomme å treffe bestemmelse om, hvorvidt innberetningen kan danne noget grunnlag for videre forhandlinger».

Komitéene blev tilslutt enig om følgende resumé av de viktigste spørsmål som har vært gjenstand for drøftelse:

1. Innledningsvis behandles muligheten av å nå til en overenskomst som ikke vilde medføre endring av det norske standpunkt med hensyn til utstrekningen av sjøterritoriet, men det blev gjort innlysende at der ikke var nogen mulighet for en avtale på dette grunnlag.

2. Komiteene gikk derpå over til å undersøke mulige retningslinjer for en overenskomst på grunnlag av Norges antagelse av 3-milsgrensen for sjøterritoriet, således som denne defineres av Storbritannia, tillike med Storbritannias anerkjennelse av de norske fjorde og visse andre lukkede farvann som hørende til Norges territoriale jurisdiksjon, og fastsettelse av særlige områder, innen hvilke der ved overenskomst mellem de 2 land skulde ydes norske fiskeriinteresser beskyttelse, med særlig henblikk på trawleres virksomhet.

3. I denne hensikt foretok komitéene en detaljert undersøkelse av forholdene vedrørende de norske fiskerier på alle dele av den norske kyst, og av karter som var særskilt utarbeidet for å angi

- a) grensen for sjøterritoriet således som denne defineres av Storbritannia,
- b) grunnlinjer for fjorder og andre lukkede farvann som foreløbig er blitt godkjent som hørende til Norges territoriale jurisdiksjon,
- c) norske grenser for sjøterritoriet fastsatt ved kgl. resolusjoner, hvor sådanne er gjeldende, og annetsteds fastsatt tilnærmelsesvis, efter samme prinsipper som i de nevnte kgl. resolusjoner
- d) de områder, hvor de viktigste skreifiskerier foregår.

Resultatene av disse undersøkelser foreligger detaljert i bilaget til protokollen for det 9de møte; i forbindelse hermed henvises til avsnitt 4 i protokollen for det 10de møte.

4. Det spørsmål blev derpå reist, hvorvidt man kunde istandbringe en modus vivendi, hvorved der, uten at der blev foregrepet noget med hensyn til de to lands standpunkt vedrørende grensen for sjøterritoriet, ved gjensidig overenskomst kunde ydes beskyttelse for norske fiskerier efter de oven-

Bilag 3. Om drøftelser med Storbritannia vedrørende sjøterritoriet.

for antydede prinsipper. Det viste sig, at der ikke var nogen mulighet for overenskomst på dette grunnlag.

5. Idet komitéene antok at den eneste fremgangsmåte som gav nogen mulighet for at man kunde komme til en forståelse, var den som er angitt i ovenstående avsnitt 2, var de opmerksomme på den kjennsgjering at det vilde være nødvendig å overveie den følge som en hvilkensomhelst overenskomst på dette grunnlag kunde antas å ville ha på Norges forhold til andre makter. Enn- skjont komitéene fullt ut erkjente viktighe-

ten av dette spørsmål, blev de dog enig om at spørsmål av denne art skulde stilles i bero for å overveies av regjeringene når dertil blev anledning.

6. I overensstemmelse hermed blev komitéene enig om å forelegge protokollene over møtene for de respektive regjeringer, idet der særlig henvises til bilaget til protokollen for 9de møte og avsnitt 4 i protokollen for det 10de møte, hvori var antydnet de linjer efter hvilke det vilde være ønskelig å foreta den videre undersøkelse av mulighetene for en overenskomst.

Kristiania, 12te desember 1924.

Johan Hjort.

Helge Klæstad.

Ragnv. Walnum.

Henry G. Maurice.

H. P. Douglas.

Ingv. Smith-Kielland.

E. M. B. Ingram.